

Täysistunto

Torstai 2.4.2020 klo 16.02—22.05

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyljetuotteiden kaupasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 103/2019 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 2/2020 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelu

20.11 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä ei ole näitä poikkeustilalakeja, vaan kyse on EU-lainsäädäntöön tehdyn muutoksen saattamisesta suomalaisen lainsäädäntöön. Tämän asian taustalla on se, että EU päätti vuonna 2009, että hyljetuotteiden myynti EU-alueella kielletään siksi, että varsinkin Kanadassa hylkeitä metsästettiin hyvin julmin tavoin. Tähän tehtiin kuitenkin poikkeus, joka käytännössä mahdollistaa sen, että inuiittien, alkuperäiskansan, perinteisen metsästyksen tuotteita saa myydä. Suomi sai aikoinaan tähän sellaisen poikkeuksen — koska Itämeren hyljekanta on viime vuosina vahvistunut, niin että metsästyksellä on osittain perusteltua — että käytännössä silloin kun hylkeitä on kannan säätelemiseksi laillisesti metsästetty, niitä tuotteita on myöskin saanut myydä. Tämä on kuitenkin riitautettu WTO:n riitojenratkaisuelimessä, joka totesi, että ainoa tällainen hyväksyttävä poikkeus on tämä niin sanottu inuiittipoikkeus. Tämä niin sanottu Suomi-poikkeus sen sijaan kaatui WTO:ssa, ja sen mukaiseksi sitten muutettiin EU-lainsäädäntö, ja nyt on kysymys saman asian saattamisesta voimaan Suomen kotimaisessa lainsäädännössä.

Se, että hylkeet ovat 2000-luvulla lisääntyneet, on sinänsä osoitus siitä, että ympäristönsuojelu toimii, nimittäin 70—80-luvulla Itämeren hylkeet olivat sukupuuton partaalla. Suuri osa naaraista oli ympäristömyrkköjen takia lisääntymiskyvyttömiä. Onneksi monet toimet, sekä kotimaiset että kansainväliset toimet, ovat johtaneet siihen, että ympäristömyrkköjen määrä Itämeressä on saatu vähenemään. Se on ihmisten terveyden kannalta hyvä asia, että kaloissa on vähemmän ympäristömyrkköjä kuin silloin aikoinaan pahimmillaan, ja se on myöskin mahdollistanut sen, että hylkeet jälleen pystyvät lisääntymään niin, että niistä on jopa sitten aiheutunut kalastukselle haittaa. Sen johdosta tosiaan Suomessa erityisesti harmaa-hylkeen pyyntiin annetaan lupia, ja kalastajat pitävät sitä oman toimeentulonsa kannalta välttämättömänä.

Haluaisin kuitenkin muistuttaa siitä, että kun mennään tarpeeksi kauas ajassa taaksepäin, muutaman sukupolven verran, niin meressä oli sekä kalaa että hylkeitä paljon enem-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 44/2020 vp

män kuin nyt. Kalastajien toimeentulon kannaltahan kaikkein olennaisin asia on, paljonko meressä on näitä kaupallisesti hyödynnettäviä kalakantoja, ja sen kannalta taas sitten ratkaiseva asia on se, voivatko vaelluskalat lisääntyä niiden luontaisilla lisääntymisalueilla. Ainakin eduskunnan ympäristövaliokunta — en ole ihan varma, onko myös maa- ja metsätalousvaliokunta — aina kun käsitellään Itämeren vuotuisia EU-kalastuskiintiöpäätöksiä, on todennut sen, että näiden kalakantojen vahvistumisen kannalta olennaisin asia olisi saada palautettua kalojen luontaiset lisääntymisreitit eli käytännössä rakentaa kaloille kulutiet vesivoimalaitosten ohi tärkeimpiin lisääntymisjokiin.

20.16 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan nyt kun käsitellään tätä hyljekauppaa säätelevää lainsäädäntöä, se ei millään tavalla liity näihin vallitseviin poikkeusoloihin, ja puhun hyvin lyhyesti, että pääsemme sitten käsittelemään näitä kiireisempiä asioita. Mutta olkoon tämä nyt osoitus siitä, kuinka vahva, demokraattisesti johdettu oikeusvaltio Suomi on, että tällaisiakin lainsäädäntöjä voidaan viedä eteenpäin ja pysymme ainakin siinä aikataulussa, minkä Euroopan unioni on meille asettanut.

Tosiaan valiokuntahan on ollut omassa käsittelyssään yksimielinen, ja siinä mielessä suuri sali voi täällä nyt hyväksyä varmasti hyvillä mielin tämän sinänsä aika teknisluontoisen esityksen tähän lakiin. Mutta se, mihin Suomi voisi tietysti pyrkiä vaikuttamaan, on EU-päätöksenteko tässä asiassa. Kuten edustaja Hassi hyvässä ja monipuolisesti asiaa tarkastelleessa omassa puheenvuorossaan toi esille, niin kun Itämeren eri lajien tilaan vaikuttaa hyvin paljon se, millä tavoin ihminen alueella toimii, niin se, että ihminen sitten suosii omalla toiminnallaan erityisesti jonkun toisen lajin toimintaa, voi haitata sitten taas luonnon tasapainoa siinä, missä sitten esimerkiksi nyt lisääntyvät hyljekannat rokottavat rajusti monien jokien uhanalaisia lohi- ja taimenkantoja. Tässä mielessä EU-tason sääntelyä pitäisi päästä muuttamaan siihen suuntaan, että kun Itämeren hylkeellä olisi se arvo, mikä sillä perinteisesti Suomessa on ollut tällaisena arvokkaana riistaeläimenä, niin silloin varmasti päästäisiin paremmin kohti sitä tasapainoa, että ne kiintiöt, jotka vuosittain pyynnille asetetaan, saataisiin täytettyä, ja näin myös sitten se kalakantojen kestävyydelle tuleva vahinko saataisiin minimoitua.

Tämä vain, arvoisa puhemies, tällä erää tästä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 103/2019 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.